

Чорна Д. О.

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ

Кафедра спортивної медицини та фізичної реабілітації
з курсом фізичного виховання та здоров'я,
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна
Науковий керівник: Селіванов Є.В.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) інсульт посідає третє місце у світі серед причин смерті. Ця хвороба стала важливою медико-соціальною проблемою і вимагає організованою медико-соціальної та психологічної допомоги. Приблизно 40% інсультів тягнуть порушення вищих психічних функцій, які поєднуються з порушеннями рухів в кінцівках, що в більшості випадків призводить до інвалідизації. Психологічна реабілітація постінсультних хворих, спрямована на відновлення психічного здоров'я і порушених соціальних контактів, повернення хворого в суспільство стає актуальною медико-соціальною проблемою.

Метою роботи є визначення особливостей та етапів психологічної реабілітації хворих після інсульту.

Програма психологічного супроводу постінсультних хворих повинна бути системною та комплексною, спрямована на формування соціальної та психологічної адаптації у хворобі, в подоланні емоційних та вольових порушень, стресових факторів хвороби, інвалідизації та соціальної депривації. Системний і цілісний підхід до особистості пацієнта з інсультом дозволяє підвищити ефективність лікування і реабілітації.

Етапи психологічної реабілітації хворого відображаються в динаміці суб'єктивних змін системи відносин особистості хворого до самого себе, до захворювання і лікування, до мікро- і макросоціуму. Етапи психологічної реабілітації мають особистісно-обумовлені орієнтири.

Психологічна реабілітація на першому етапі (етапі інтраперсональної корекції) спрямована на відновлення інтеграційного образу «Я», корекцію самоствавлення особистості та самоприйняття. Перший етап психологічної реабілітації найбільш трудомісткий. Одні хворі проходять його за 3-4 місяці, а в

інших етап може затягнутися на більш тривалий термін (рік і більше), в залежності від тяжкості наслідків інсульту.

На другому етапі психологічної реабілітації (етапі інтерперсональної корекції особистості) провідним питанням є проблеми взаємостосунків у сім'ї та в найближчому оточення, пов'язані з втратою і зміною соціальних ролей, дефіцитом соціальної підтримки. Завдання другого етапу психологічної реабілітації – дослідження і корекція міжособистісних відносин. Програма психологічної допомоги спрямована на допомогу в усвідомлення і корекції міжособистісних взаємин, на усвідомлення і прийняття особистістю нової соціальної ролі та проводиться психологічний тренінг в групі. У процесі спілкування з іншими людьми відбувається інтеріоризація соціальних норм і відносин психотерапевтичного середовища, зміцнює самооцінку.

Програма психологічної допомоги на третьому етапі (етапі стабілізації відносин і зростання особистості) психологічної реабілітації була спрямована на стабілізацію системи відносин особистості, формування нової концепції життя, опанування прийомами протистояння стресу. Проводиться психологічна корекція в групі, яка направлена на корекцію ціннісних орієнтацій, навчання навичкам аутогенного тренування, медитації, арттерапії. Третій етап вирішує завдання стабілізації образу «Я», формування нового сенсу життя.

Як підсумок зазначимо, що психологічний супровід побудовано з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб пацієнтів. Психологічна допомога при реабілітації хворих після інсульту проводиться у три етапи та сприяє відновленню порушених функцій, адаптації хворого в навколишньому середовищі, профілактики повторного інсульту. Психотерапевтично орієнтоване лікувальне середовище сприяє створенню позитивної лікувальної та життєвої перспективи у хворих, підвищення власної відповідальності хворого за результат лікування.